La història del monestir de Banyoles a través dels abats

Un treball de recerca sense precedents recopila els homes que van estar al front del primer recinte benedictí de la península Ibèrica, amb motiu del 1.200 aniversari

Joan Anton Abellan i Josep Grabuleda , al claustre del monestir de Sant Esteve. El llibre s'ha editat en motiu del 1.200 aniversari del monestir. Foto: R. E.

Ni al segle IX, quan es va fundar, ni al 1835, quan van clausurar el monestir de Banyoles, els seus abats eren només els homes d'església que avui regeixen les comunitats religioses. Eren sobretot senyors feudals, generalment armats, amb unes atribucions socials i militars a l'altura de les de la resta d'estaments del poder de l'època. Recopilar i analitzar els 96 homes que van estar al front del monestir banyolí –el repte que es van proposar Joan Anton Abellan i Josep Grabuleda en escriure Els senyors de Banyoles. Els abats del monestir de Sant Esteve,editat per l'Arxiu Comarcal del Pla de l'Estany (és el primer llibre que edita aquest arxiu)– significa, per tant, submergir-se en la història del nostre país al llarg de deu segles.

“A diferència d'altres ordes –expliquen els autors– els monjos benedictins eren de famílies nobles i comptaven amb unes rendes notables”. Aquestes implicacions econòmiques i la dependència o bé del papa o bé del monarca de torn feien que el nomenament de l'abat fos pràcticament una qüestió política. N'hi van haver que ni tan sols van ser mai a Banyoles; algun d'ells va ser president de la Generalitat (Antoni de Planella) i n'hi va haver que van formar part de la cort del papa.

Uns exemplesQuan preguntem que ens en destaquin uns quants, Abellan i Grabuleda esmenten Guillem de Pau (1409-1443), promotor de la cèlebre arqueta i del retaule de la Verge de l'Escala; Francesc de Xetmar (1460-1503), segrestat durant la primera guerra dels Remences; Antoni de Cartellà (1618-1622), mort en l'explosió d'una bomba al monestir, un assassinat per al qual van executar tres monjos; Arnau de Samasó (1341-1356), que després va ser abat de Sant Pere de Rodes, Santa Maria de Roses i Santa Maria d'Arles; i Ramon de Padró (1745-1756), l'únic cas conegut d'un banyolí que va fer tota la carrera a Sant Esteve. Per descomptat, és rellevant Bonit (Bonitus) la primera persona (no se sap del cert que fos un religiós) que va estar al front de la congregació.

Els senyors de Banyolesse centra en la biografia (més o menys extensa) dels abats, però també inclou uns capítols que serveixen per posar-los en el seu context: el paper de l'abat a l'orde de Sant Benet, com estava organitzat el monestir, les seves fases constructives... així com la reproducció de documents, com una carta denunciant les males condicions en què es trobaven les tres presons que hi havia al monestir a principi del segle XIX; una butlla papal del segle XI confirmant les possessions del monestir; la contribució dels banyolins al pagament de la mula per a l'entrada de l'abat a la ciutat (la cerimònia de vassallatge després d'un nomenament); o l'acte de la inauguració d'una barca a l'estany del 1505.

El monestir banyolí és una mina per als historiadors. Abellan i Grabuleda ja estan treballant en un llibre que tractarà dels monjos (un miler, aproximadament) que van passar per aquell recinte. De fet, aquesta era la seva idea inicial abans que decidissin limitar el camp de la recerca als abats.

Publicat a:

-El Punt Avui. Comarques Gironines 03-12-2012 Pàgina 12

Font del document:
http://www.elpuntavui.cat/noticia/article/5-cultura/19-cultura/598620-la-historia-del-monestir-de-banyoles-a-traves-dels-abats.html?piwik_campaign=rss&piwik_kwd=mes&utm_source=rss&utm_medium=mes&utm_campaign=rss